

Příspěvek na péči v Rakousku

Cílem příspěvku na péči v Rakousku je paušálně kompenzovat výdaje spojené s dlouhodobou péčí tak, aby osobám, které tuto péči potřebují, byla v maximální možné míře poskytnuta a zlepšila se tak možnost udržet si nezávislý život. Předpokladem pro financování 24hodinové péče je poskytování příspěvku na péči minimálně ve 3. stupni. Pojem „péče“ je definován v zákoně o příspěvku na péči a zahrnuje poskytování pečovatelských asistenčních služeb.

■ **Text: doc. Ing. Ladislav Průša, CSc.,**
*proděkan pro vědu a tvůrčí činnost,
 Fakulta veřejných politik
 Slezské univerzity v Opavě;*
Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MSc., MBA,
prezident APSS ČR

Nárok na příspěvek na péči mají pouze osoby, které potřebují péči v průměru déle než 65 hodin měsíčně a péče bude pravděpodobně trvat alespoň 6 měsíců. Příspěvek na péči se poskytuje na omezenou dobu, pokud lze v době rozhodování s velmi vysokou mírou pravděpodobnosti určit, že zaniknou předpoklady pro jeho přiznání.

Potřeba poskytování dlouhodobé péče je posuzována lékaři nebo kvalifikovanými sestrami. Je-li to nutné, musí být pro hodnocení situace klienta přizváni i odborníci z jiných oborů. K přehodnocení potřeby dlouhodobé péče dochází na žádost osoby, která tuto péči využívala. Proti rozhodnutí o příspěvku na péči lze podat stížnost u pracovního a sociálního soudu do 3 měsíců, soud přezkoumá podmínky nároku a případně si opatří nové znalecké posudky od soudních znalců. U příjemců příspěvku na péči ve 3. a 4. stupni posuzuje nezbytnost poskytování 24hodinové péče příslušné krajské pracoviště Ministerstva sociálních věcí.

Příspěvek na péči je paušální dávka, která nemá vazbu na příjem ani majetek příjemce. Jejím účelem je nahradit výdaje spojené s dlouhodobou péčí a zajistit osobám ve stavu závislosti maximální potřebnou péči a podporu. Příspěvek by měl zvýšit šanci těchto osob na zachování samostatného života, může být poskytován v případě fyzického nebo psychického postižení či emočních problémů, případně smyslové nedostatečnosti. Dávka na dlouhodobou péči

je vyplácena přímo příjemci, který ji může použít na financování dlouhodobé péče podle svého volného uvážení. V případě, že je příspěvek na dlouhodobou péči nesprávně používán, může být nahrazen věcnými dávkami.

Výše příspěvku na péči je diferencována na podle hodin potřebné péče, přičemž minimální počet je stanoven na 65 hodin. O konkrétním rozsahu rozhoduje lékař na základě posouzení zdravotního stavu, přitom se předpokládá, že péče bude zapotřebí alespoň po dobu 6 měsíců. Lékařské hodnocení stupně závislosti se provádí v souladu s pravidly stanovenými příslušným spolkovým ministerstvem, přitom se hodnotí schopnost naplnit běžné úkony každodenního života, např. schopnost obléknout se, svléknout se, provést osobní hygienu, připravit jídlo, dojít na toaletu, vzít si léky atd.

Míra závislosti může být na žádost příjemce přehodnocena po uplynutí 1 roku. Pokud ke zhoršení zdravotního stavu došlo v kratším časovém intervalu, je nutno tuto skutečnost doložit přesvědčivými důkazy, např. lékařskými nálezy apod.

Příspěvek na péči je dávkou, která částečně pokrývá dodatečné náklady na péči. Vzhledem k tomu, že skutečné náklady na péči ve většině případů převyšují příspěvek na péči, je příspěvek na péči nutno chápat pouze jako příspěvek na náklady nezbytné péče. K získání příspěvku na péči není nutné dokládat skutečné náklady na péči.

Výše příspěvku na péči v jednotlivých stupních závislosti je uvedena v tabulce č. 1. »»» 22

Tabulka č. 1: Výše příspěvku na péči od 1. ledna 2022

Stupeň péče	Výše příspěvku na péči	Počet hodin potřebné péče měsíčně
1.	165,40 €	Více než 65 hodin
2.	305,00 €	Více než 95 hodin
3.	475,20 €	Více než 120 hodin
4.	712,70 €	Více než 160 hodin
5.	968,10 €	Více než 180 hodin, pokud je vyžadována mimořádná péče
6.	1 351,80 €	Více než 180 hodin, pokud je nezbytná časově nekonzistentní péče, která se poskytuje pravidelně během dne a noci, nebo pokud je zapotřebí stálá přítomnost opatrovníka během dne a noci kvůli pravděpodobnosti vlastního nebo cizího ohrožení
7.	1 776,50 €	Více než 180 hodin, pokud nejsou možné cíleně orientované pohyby všech končetin a není možná funkční kompenzace

Pramen: Pflegegeld [online], dostupné z: https://www.msges.at/2022/01/pflegegeld_erhoehung/

21

Při zjišťování potřeby péče o osoby s těžkým mentálním nebo psychickým postižením, zejména demencí, se od 15 let věku časová hodnota potřebné péče zvyšuje o 45 hodin měsíčně.

Zajímavá je skutečnost, že jsou stanoveny minimální stupně závislosti pro vybrané skupiny zdravotně handicapovaných osob, např. pro osoby, které jsou odkázány na pohyb na invalidním vozíku, je minimálním stupněm závislosti stupeň 3 až 5, v případě vážného poškození zraku je minimálním stupněm stupeň 3, v případě slepoty stupeň 4 a pro hluchoslepe osoby je to 5. stupeň závislosti.

Péči se podle zákona o příspěvku na péči rozumí všechny činnosti vykonávané jinými lidmi v relativně krátkém sledu, které se týkají především osobní sféry života a bez nichž by byla osoba, která potřebuje péči, vystavena zanedbávání. Mezi tyto úkony patří zejména oblékání a svlékání, osobní hygiena, příprava a konzumace jídel, vyprazdňování, užívání léků a pohybových pomůcek v užším slova smyslu. Při určování doby potřebné pro péči se vychází z následujících denních směrných hodnot:

- oblékání a svlékání: 2x 20 minut;
- úklid pro inkontinentní pacienty: 4x 10 minut;
- vyprázdnění a čištění toaletního křesla: 4x 5 minut;
- užívání léků: 6 minut;
- péče o konečník: 15 minut;
- péče o kanylu nebo sondu: 10 minut;
- péče o katetr: 10 minut;
- klystýry: 30 minut;
- podpora mobility v užším slova smyslu: 30 minut;
- každodenní péče o tělo: 2x 25 minut;
- příprava jídel: 1 hodina;
- příjem jídel: 1 hodina;
- vyprazdňování: 4x 15 minut.

Odchylky od těchto časových hodnot se berou v úvahu pouze v případě, že skutečné úsilí podpory výrazně překračuje tyto minimální hodnoty. Kromě toho je třeba zohlednit následující pevné časové měsíční hodnoty při péči o dítě:

- do 7 let: 50 hodin;
- od 7 let do 15 let: 75 hodin.

Při zjišťování potřeby péče o osoby s těžkým mentálním nebo psychickým postižením, zejména demencí, se od 15 let věku časová hodnota potřebné péče zvyšuje o 45 hodin měsíčně. Vedle těchto činností se

Tabulka č. 2: Vývoj počtu příjemců příspěvku na péči v letech 2010–2022 podle stupně závislosti

Rok	Celkem k 31. 12.	Z toho ve stupni						
		1	2	3	4	5	6	7
2010	369 172	78 287	123 466	61 450	53 218	33 673	12 607	6 471
2015	451 753	112 178	119 628	79 684	64 184	47 709	19 088	9 192
2016	456 828	118 567	111 457	81 779	65 680	45 000	19 956	9 534
2017	458 572	122 929	105 717	83 223	66 272	50 000	19 905	9 419
2018	461 042	127 141	101 585	83 680	67 355	50 000	19 956	9 407
2019	466 360	130 986	99 659	84 785	68 447	50 000	20 308	9 526
2020	462 820	130 213	98 622	85 252	67 723	50 000	20 152	9 119
2021	465 814	129 900	99 591	86 519	68 142	50 000	20 205	9 280
2022	468 942	131 154	100 179	88 240	68 461	50 000	20 886	8 982

Pramen: Pflegegeld [online], dostupné z:

<https://www.statistik.at/statistiken/bevoelkerung-und-soziales/sozialeistungspflegegeld>

Příspěvek na péči může osoba, která potřebuje péči, vynaložit na financování péče podle vlastního uvážení: může si vybrat mezi péčí doma, nebo v ústavní péči a mezi poskytováním péče profesionálními poskytovateli, nebo tzv. neformálními pečovateli.

zohledňují i další činnosti, které zasahují do denního života a jsou nezbytné k zajištění obživy. Jde zejména o obstarávání potravin, léků a potřeb každodenního života, úklid bytu a osobních věcí, péči o prádlo a lůžkoviny, vytápění obytných prostor včetně obstarání topného materiálu a pomoc při pohybu. Za každou tuto pomocnou činnost se časová hodnota potřebné péče zvyšuje o 10 hodin měsíčně.

Příspěvek na péči může osoba, která potřebuje péči, vynaložit na financování péče podle vlastního uvážení: může si vybrat mezi péčí doma, nebo v ústavní péči a mezi poskytováním péče profesionálními poskytovateli, nebo tzv. neformálními pečovateli. V případě neoprávněného čerpání příspěvku na péči může být příspěvek nahrazen věcnými dávkami.

V r. 2022 pobíralo příspěvek na dlouhodobou péči necelých 469 tis. osob. Cílem jeho poskytování je podle článku 1 zákona o dávkách pro dlouhodobou péči (Bundespflegegeldgesetz) poskytnout osobám, které dlouhodobou péči potřebují, co nejdokonalější péči a podporu a zlepšit tak možnost

udržovat si nezávislý, na potřeby orientovaný životní styl v případě jejich fyzického, duševního nebo smyslového postižení.

Stárnutí populace v Rakousku se promítá v růstu počtu příjemců příspěvku na péči, s jeho dalším nárůstem je nutno počítat i v následujících letech. Vývoj počtu příjemců příspěvku na péči v letech 2010–2022 podle stupně závislosti je uveden v tabulce č. 2.

Je zřejmé, že kritéria pro stanovení stupňů závislosti jsou v Rakousku nastavena podle jiných principů než u nás a v Německu. V Rakousku se nehodnotí ne/schopnost vykonávat některou z aktivit běžného denního života, ale vychází se z rozsahu potřebné péče, která je stanovena na základě časové náročnosti činností souvisejících s kompenzací neschopnosti příjemce dávky tyto aktivity samostatně vykonávat. Je otázka, který přístup je vhodnější. Dosud nebyl realizován žádný výzkum, který by posoudil výhody a nevýhody jednotlivých přístupů.

Péči se podle zákona o příspěvku na péči rozumí všechny činnosti vykonávané jinými lidmi v relativně krátkém sledu, které se týkají především osobní sféry života a bez nichž by byla osoba, která potřebuje péči, vystavena zanedbávání.